

تنازع

تعريف

تنازع الفعلان المتصرفان أو الإسمان المشتقان في اسم ظاهر بعدها و أراد كل واحد من العاملين أن يعمل في ذلك الإسم

اقسام آن

- 1- تنازع هر دو عامل در فاعل فقط
ضربنی و آکرمنی زیداً
- 2- تنازع هر دو عامل در مفعول فقط
ضربث و آکرمنث زیداً
- 3- تنازع هر دو عامل هم در فاعل و هم در مفعول
فاعل برای عامل اول
مفعول برای عامل دوم
ضربنی و آکرمنث زیداً
- 4- عکس مورد سوم
ضربث و آکرمنی زیداً

نظریات در خصوص اعمال یکی از دو عامل

- جواز هر دو عامل
- بصریون: عامل دوم
- علت: نزدیک بودن
- کوفیون: عامل اول
- علت: تقدّم

ضوابط مربوطه

- در صورت اعمال عامل دوم
اگر مقتضای عامل اول
فاعل بود: فاعل در عامل اول به صورت ضمیر آورده می شود.
ضربونی و آکرمنی الزیدون
- مفعول بود: مفعول از عامل اول حذف شود.
ضربث و آکرمنث الزیدین

- در صورت اعمال عامل اول
اگر مقتضای عامل دوم
فاعل بود: فاعل در عامل دوم به صورت ضمیر آورده می شود.
ضربنی و آکرمنونی الزیدون
- مفعول بود: دو وجه جایز است.
حذف مفعول
آوردن ضمیر: وجه مختار
ضربث و آکرمنث الزیدین
ضربث و آکرمنثم الزیدین

نکات مربوطه

- گاهی تنازع در عوامل متعدده واقع می شود.
يَجْلِسُ وَ يَسْمَعُ وَ يَكْتُبُ الْمُتَعَلِّمُ
- گاهی تنازع در ظرف یا مجرور واقع می شود.
يَكْتُبُ وَ يَقْرَأُ وَ يَحْفَظُ زَيْدٌ النُّصُوحَ الْأَدَبِيَّةَ كُلَّ أُسْبُوعٍ فِي الْمَدْرَسَةِ
- تنازع بین دو حرف واقع نمی شود و تنها حرف اول عمل می کند.
إِنْ لَمْ تُزْرَفِ أَعْظَبُ
تنها حرف نقی است.

